

mun. Chișinău, str. Zelinski, 13 Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md,

mun. Chisinau, Zelinski 13 street, Republic of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jchisinau@justice.md

5.14- H.134
28 iunie 2022

Curtea Constituțională,
Str. Alexandru Lăpușneanu 28,
MD- 2004.

Judecătoria Chișinău, sediul Central Vă expediază, spre examinare sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149/2012, depusă de administratorul insolvenței SRL „Valiexchimp”, Timotin Veaceslav, formulată în cadrul procesului de insolvență SRL „Valiexchimp” (aflat în procedura judecătorului Ceban Alexandru).

Anexe:

- încheiere nr. 2i-625/2018- 3 file;
- sesizare din 25.05.2022- 6 file.

*Președintele interimar al
Judecătoriei Chișinău*

Șova Nicolae

H: 20

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

Intrare Nr. 1249

" 20 " 07 2022

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149/2012**

25 mai 2022

A - AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu:

SRL „Valiexchimp”
Mun. Chișinău, șos. Hâncești 38, bl. A

2. Numărul și data înregistrării:

IDNO 1002600009747

3. Numele administratorului: Veaceslav TIMOTIN

5. Reprezentant: CA “Andrei Iosip”

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2017 a fost admisă cererea introductivă formulată de Inspectoratul Fiscal de Stat, fiind intentată insolvabilitatea față de debitorul SC "Valiexchimp" SRL.

Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost confirmat planul procedurii de restructurare al SRL „Valiexchimp”. Urmare a pandemiei de COVID-19, debitorul nu a reușit să execute planul în totalitate în termenul stabilit de adunarea creditorilor, programul de stingere a creanțelor fiind executate în volum de cca. 90 %.

La 25 martie 2021 creditorul Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere introductivă în temeiul art. 217 din Legea insolvabilității nr. 149/2012, privind revocarea planului procedurii de restructurare și trecerea debitorului la procedura falimentului, susținând că SRL "Valiexchimp" nu a respectat condițiile și termenul de executare a planului procedurii de restructurare, admitând restanțe la executarea programului de stingere a creanțelor. Cererea se află în examinare.

La adunarea creditorilor SRL „Valiexchimp”, desfășurată la data de 26 iulie 2021, creditorii au hotărât de a prelungi durata procedurii de restructurare în privința debitorului pe un termen de 2 ani, modificând corespunzător și programul de stingere a creanțelor.

Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere de anulare a hotărârii adunării creditorilor privind prelungirea duratei de prelungire a planului procedurii de restructurare, invocând că debitorul SRL „Valiexchimp” nu a respectat planul de restructurare în primii doi ani iar în aceste considerente norma de la art. 190 (6) Legea insolvabilității prevede că *în cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.*

OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta solicit verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 190 (6) din Legea insolvabilității nr. 149/2012, în opinia autorului acestea fiind contrare, direct sau indirect, prevederilor art. 9, 20, 23, 26, 46, 54 și 126 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, art. 14 din Pactul cu privire la drepturile civile și politice.

Art. 190 (6) din Legea insolvabilității nr. 149/2012 prevede:

(1) Executarea planului procedurii de restructurare nu va depăși 3 ani, calculați de la data confirmării. În cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.

Consider admisibilă prezenta sesizare din următoarele considerente:

- Textul criticat de la art. 190 (6) Legea insolvabilității nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate;
- Norma de la art. 190 (6) urmează a fi aplicată în mod direct la soluționarea cauzei;
- Excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza art. 135 (1) lit. a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016;

- Legea contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției:

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Legea supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9. Principiile fundamentale privind proprietatea

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența neloială sunt factorii de bază ai economiei

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...].

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

Articolul 54. Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masa și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 126. Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietate privată și pe proprietate publică, antrenate în concurență liberă.)

(2) Statul trebuie să asigure:

(a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

(b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

(h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6 CEDO. Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

Prevederi relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat prin hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990

1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestărilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

Prevederi relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.2012

Articolul 3. Modalitatea de depășire a insolabilității

Insolabilitatea se depășește prin proces judiciar complex care combină în special perioada de observație, procedura de insolabilitate, care continuă cu procedura de restructurare sau cu procedura falimentului, sau cu alte proceduri stabilite în prezenta lege și care se intentează de instanța de judecată.

Articolul 5. Competența instanței de insolabilitate

(7) Instanța de insolabilitate nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea fiind exercitate de către administratorul provizoriu, administratorul insolabilității/lichidator sau, în mod excepțional,

de către debitor dacă nu i s-a ridicat dreptul de a își administra patrimoniul. Deciziile manageriale pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii prin organele lor.

Articolul 53. Reprezentarea drepturilor creditorilor

(1) În cadrul derulării procedurilor de insolvență, interesele tuturor creditorilor sînt reprezentate de adunarea creditorilor și de comitetul creditorilor, instituite în baza prezentei legi.

(2) Toate acțiunile împotriva debitorului sînt exercitate în numele creditorilor de către adunarea creditorilor și de comitetul creditorilor, cu excepția cazurilor în care prezenta lege prevede în mod expres exercitarea dreptului de către creditor în mod individual.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Limitarea debitorului în dreptul de a beneficia de prelungirea planului procedurii de restructurare, în baza hotărîrii adunării creditorilor adoptată cu majoritate de voturi, în caz dacă nu a fost respectat planul în primii 2 (doi) ani, constituie o restrîngere a dreptului de acces la justiție, a dreptului la apărare, a dreptului la proprietate și reprezintă în esență o ingerință nejustificată în drepturile și libertățile fundamentale atât ale debitorului cât și creditorilor acestuia.

În esență, adunarea creditorilor este organul suprem de conducere a debitorului insolvent, respectiv creditorii cu vot majoritar sunt în drept să decidă prelungirea duratei planului procedurii de restructurare în pofida faptului că debitorul nu a respectat planul în primii 2 (doi) ani. Or, anumii creditorii decid asupra modului în care aleg să-și recupereze drepturile de creanță de la debitorul insolvent, fiind liberi să aleagă pe propriul risc prelungirea procedurii de restructurare sau trecerea debitorului la procedura de faliment.

Pe de altă parte, prin instituirea unei asemenea restricții, debitorul este privat de dreptul a-și restructura activitatea și de a continua activitatea economică pentru viitor. Mai ales urmează a ține cont de faptul că norma contestată este una imperativă, care nu lasă loc de apreciere și interpretare instanței de judecată, instanța urmînd să respingă prelungirea planului doar pentru simplul fapt că nu s-a executat planul în întregime în ultimi doi ani fără să aibă însemnătate mărimea obligațiile neexecutate în raport cu creanțele stinse în plan.

Interdicția stabilită de art. 190 (6) restrînge drepturile și libertățile creditorilor și a debitorului insolvent, fapt care este contrar constituției mai ales în contextul în care ingerința nu este necesară într-o societate democratică iar pe lîngă toate afectează activitatea economică și alte drepturi aferente ale debitorului.

Legalitatea textului de lege cîrîcat urmează a fi examinat cu atenție mai ales în cazul în care refuzul prelungirii planului are ca consecință revocarea acestuia cu trecerea debitorului la faliment. Respectiv, conform art. 217 din Legea insolvenței, apare obligația creditorilor de a restitui în patrimoniul debitorului toate creanțele stinse în plan precum și încetarea existenței debitorului prin lichidare. Respectiv, creditorii sunt în drept să decidă acordarea unei ultime șanse debitorului pentru restructurarea activității și depășirea insolvenței iar debitorul este în drept să beneficieze de acest mecanism de remediere financiară mai ales dacă indicii economici îi permit.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene privind dreptul la un proces echitabil și dreptul la respectarea proprietății, în situația în care debitorul este un actor privat, statul are obligația de a furniza asistența necesară creditorului în vederea executării hotărîrilor judecătorești, de exemplu printr-un titlu executoriu sau o procedură de faliment (*Kesyan v. Rusia*, 19 octombrie 2006, §§ 79-80; *Anokhin v. Rusia* (dec.), 31 mai 2007). În cazul *Sychev v. Ucraina*, 11 octombrie 2005, §§ 54-56, Curtea a conchis

că neexecutarea unei hotărâri judecătorești s-a datorat eșecului statului de a stabili un sistem eficient de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate împotriva societății aflate în procedură de faliment.

Altfel spus, prevederile legale care reglementează procedura insolvenței trebuie să ofere creditorilor garanții apte să asigure executarea creanțelor iar debitorului proceduri și instrumente reale pentru a-și asigura restructurarea activității. Prin urmare norma contestată restrânge în mod nejustificat exercițiul dreptului creditorilor la încasarea creanțelor, lipsindu-i de dreptul de a alege procedura de desfășurare a insolvenței în privința debitorului. Pe de altă parte, debitorul este impus automat să se lichideze chiar dacă are potențial de continuare a activității.

Articolul 20 din Constituție asigură principiul accesului liber la justiție, principiu care este materializat și transpus în normele procesuale care guvernează aplicabilitatea acestuia. În acest sens, prin prisma prevederilor art. 5 din Codul de procedură civilă (în continuare – CPC), orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se poate refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

Prin generalitatea formulării sale, art. 20 permite oricărei persoane - cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid - accesul la justiție. Totodată, el permite accesul la justiție pentru apărarea oricărui drept sau libertăți și a oricărui interes legitim, indiferent dacă aceasta rezultă din Constituție sau din alte legi.

Principiul accesului liber la justiție urmează a fi privit nu doar ca o garanție fundamentală pentru exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților persoanei, ci și ca o normă imperativă chemată să dea sens noțiunii de "stat de drept". Or, conform art.1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Prin Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004 privind controlul constituționalității unor dispoziții ale art. 116 și art. 444 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Curtea a menționat : "Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină."

De asemenea, accesul la justiție nu poate fi realizat pe deplin în lipsa garantării dreptului la apărare (art.26 din Constituție), care constituie o condiție necesară pentru realizarea eficientă a justiției.

Subsidiar normelor constituționale, accesul liber la justiție este consacrat ca un drept cetățenesc fundamental, atât prin art.6 pct.1 din Convenția Europeană, cât și prin art.10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și prin art.14 pct.1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

În hotărârea nr. 10/2016, Curtea Constituțională a menționat că „dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat” (parag. 43).

În hotărârea nr. 16/1998, Curtea Constituțională a menționat că "pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile.... Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. O clauză exhaustivă în această privință conține art. 6 pct. 1 parag. 2.

Astfel, observăm că prin respectivele garanții procedurale, accesul la justiție urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace. Corespunzător, dacă creditorii debitorului insolubil au decis prelungirea procedurii de restructurare o singură dată în privința debitorului, nici o normă legală nu este în drept să îngrădească această alegere. Or, fiecare persoană este în drept să-și aleagă modalitatea de apărare a drepturilor civile dar și să gestioneze după bunul plac drepturile sale de creanță, atît timp cît exercitarea acestor drepturi nu afectează alte drepturi fundamentale.

În acest context, toate normele și principiile sus menționate, urmînd a fi aplicate și interpretate în interconexiune, sunt grav încălcate atunci cînd legislatorul interzice debitorului insolubil de a-și depăși insolabilitate prin prelungirea duratei planului procedurii de restructurare în caz dacă nu a reușit să respecte planul în primii 2 ani.

Or, observăm că art. 190 (6) din Legea insolabilității nu oferă debitorului nici o posibilitate reală pentru a-și demonstra în fața instanței a capacității financiare cît și a posibilităților de executare a planului procedurii de restructurare pentru perioada de de prelungire.

Astfel, restrîngerea unor asemenea drepturi și impunerea unei soluții unice pentru instanța de judecată, fără acordarea unei posibilități reale de analiză și examinare, denotă o încălcare a dreptului de acces la justiție.

Eficiența procedurii de insolabilitate este importantă pentru respectarea dreptului constituțional la proprietate al creditorilor (articolul 46 din Constituție), iar în cazurile în care creanța rezultă dintr-o hotărâre judecătorească, eficiența procedurii de insolabilitate este importantă și pentru respectarea dreptului creditorilor la un proces echitabil (articolul 20 din Constituție).

Norma criticată este neconstituțională și pentru faptul că nu este clară și previzibilă.

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”

În hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 6 martie 2018, Curtea a reținut că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

Condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate prevedea – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care o conduită le poate implica (Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40; Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia [nr. 2], 14 ianuarie 2020, § 570).

Totodată, o normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autorităților publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], 7 iunie 2012, § 143, și *Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70).

De asemenea, o lege care le conferă autorităților publice o putere discreționară trebuie să indice întinderea acesteia, deși procedurile și condițiile detaliate care trebuie respectate pot să nu fie încorporate în norme de drept material (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70). Totodată, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 38).

La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte și principiul coerenței (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 40).

Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

Așadar, norma contestată este lipsită de accesibilitate și previzibilitate, avînd în vedere următoarele:

- legea nu prevede un plafon minim al creanțelor neexecutate, pentru care nu se admite prelungirea planului procedurii de restructurare;
- instanța este decăzută din dreptul de a aprecia posibilitatea debitorului de a reuși executarea planului în ultimii 2 ani;
- creditorii sunt restrînși în dreptul de a lege procedura de desfășurare a insolvenței față de debitor precum și de a decide liber asupra depturilor de proprietate;
- atribuțiile adunării creditorilor sunt diminuate nejustificat;

În acest caz, ingerința admisă în drepturile participanților la procesul de insolvență este inadmisibilă și lipsită de proporționalitate dar în același timp discriminatorie, respectiv nu poate fi tolerată de către Înalta Curte.

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle – stipulat în alin. (2) din art. 23 al Constituției – se realizează prin publicarea tuturor legilor, a altor acte normative, făcându-le accesibile. Verbul a publica înseamnă „a face cunoscut tuturor ceva prin tipărire, afișare etc.”, iar termenul accesibil înseamnă „la care se poate ajunge ușor [...] care se poate înțelege ușor”.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit două cerințe față de legi. În primul rând, legea trebuie să fie accesibilă. În al doilea rând, aceasta nu poate fi considerată „lege” doar dacă este formulată cu o precizie suficientă, care permite cetățeanului să-și controleze comportamentul: el trebuie să poată prevedea, în cazurile când este necesar și cu ajutorul convenit, într-un grad rezonabil, în circumstanțe specifice, consecințele care pot surveni în urma acțiunii sale.

Art. 23 din Constituția Republicii Moldova este încălcat prin formularea vagă a normei de la art. 190 6) din Legea insolvenței.

În altă ordine de idei, așa cum prevede prima teză a articolului 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege. Principiul legalității presupune îndeplinirea standardului calității prevederilor legale aplicabile. Normele legale pe care se bazează o ingerință trebuie să fie suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor (a se vedea *Beyeler v. Italia* [MC], 5 ianuarie 2000, §§ 109-110; HCC nr. 16 din 4 iunie 2018, § 44; HCC nr. 9 din 8 aprilie 2019, § 40). O normă este „previzibilă” dacă acordă măsuri de protecție împotriva ingerințelor arbitrare din partea autorităților publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], 7 iunie 2012, § 143). Orice ingerință în posesia nestingherită a bunurilor trebuie însoțită de garanții procedurale care îi oferă persoanei sau entității vizate posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza în fața autorităților competente, în vederea contestării efective a măsurilor care interferează cu drepturile fundamentale. Atunci când se stabilește dacă această condiție a fost îndeplinită, trebuie efectuată o analiză comprehensivă a reglementărilor procedurale judiciare și administrative aplicabile (a se vedea *Jokela v. Finlanda*, 21 mai 2002, § 45; *Capital Bank AD v. Bulgaria*, 24 noiembrie 2005, § 134; *Stolyarova v. Rusia*, 29 ianuarie 2015, § 43).

Potrivit articolului 54 alin. (2) din Constituție, ingerințele într-un drept fundamental trebuie să urmărească realizarea unuia sau mai multor din următoarele scopuri legitime: protecția securității

naționale, asigurarea bunăstării economice a țării, asigurarea ordinii publice, în vederea prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protecția drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale și garantarea autorității și imparțialității justiției. Totodată, art. 54 din Constituție prevede expres că în R. Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesul securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Totodată, aceste condiții nu pot admite restrângerea așa drepturi fundamentale precum accesul la justiție și dreptul la apărare. Or, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Astfel, scopul general al Legii insolabilității constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit (articolul 1 alin. (1) din Lege).

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

16. Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: Chișinău

Data: 25 mai 2022

Veaceslav Timotin
administratorul insolabilității SRL „Valiexchimp”

ÎN CHEIERE
În numele legii

24 iunie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria mun. Chișinău (sediul Central)

În componență:

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Ceban Alexandru

Iaz Adelina

examinând în ședință de judecată publică cererea depusă de către administratorul de insolabilitate a SRL „Valiexchimp”, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 190 alin. (6) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012 formulată în cadrul procesul de insolabilitate SRL „Valiexchimp”-

a c o n s t a t a :

1. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-277/2017 din 22.03.2017 a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Valiexchimp” cu sediul în mun. Chișinău, șos. Hâncești 38 A, c/f: 1002600009747, precum și a stabilit măsuri asigurătorii în vederea prevenirii modificării stării bunurilor.
2. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16.06.2017, s-a admis cererea introductivă declarată de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Valiexchimp” și s-a intentat procedura de insolabilitate față de debitorul SRL „Valiexchimp”, fiind desemnat în funcția de administrator al insolabilității Administrator autorizat Popa Ion, deținătorul autorizației nr. 63 din 14.01.2015.
3. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2i-625/18 din 17.09.2018 s-a confirmat Planul procedurii de restructurare al debitorului SRL „Valiexchimp”, s-a încetat procedura de restructurare cu aplicarea Planului procedurii de restructurare față de SRL „Valiexchimp” cu desemnarea în calitate de administrator al insolabilității pe administratorul autorizat Popa Ion, deținătorul autorizației nr. 63 din 14.01.2015, eliberată de Ministerul Justiției.
4. La data de 29.01.2020, administratorul insolabilității SRL „Valiexchimp”, Popa Ion a înaintat o cerere de demisie din funcția de administrator al insolabilității.
5. Prin încheiere Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr. 2i-625/18 din 03.02.2020, s-a admis cererea de demisie a administratorului insolabilității SRL „Valiexchimp” – Popa Ion și a fost desemnat în calitate de administrator al insolabilității SRL „Valiexchimp” - administratorul autorizat Găina Natalia, deținătoarea Autorizației nr. 198 din 23.03.2015 eliberată de Ministerul Justiției.
6. La data de 05.08.2020, administratorul insolabilității SRL „Valiexchimp” Găina Natalia a înaintat o cerere de demisie din funcția de administrator al insolabilității a SRL „Valiexchimp” temei fiind lipsa de timp în vederea exercitării efective a funcției, demisie care a fost acceptată de Comitetului creditorilor în ședința din 04.08.2020, cu propunerea desemnării noului administrator al insolabilității,

- administratorul autorizat Timotin Veaceslav deținătorul Autorizației nr. 4 din 14.01.2015 eliberată de Ministerul Justiției.
7. Prin încheiere Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr. 2i-625/18 din 02.09.2020, s-a admis cererea de demisie a administratorului insolvenței SRL „Valiexchimp” – Găină Natalia și a fost desemnat în calitate de administrator al insolvenței SRL „Valiexchimp” - administratorul autorizat Timotin Veaceslav, deținătoarea Autorizației nr. 4 din 14.01.2015 eliberată de Ministerul Justiției.
 8. La data de 25 mai 2022, administratorul debitorului SRL „Valiexchimp”, a înaintat cerere de ridicarea a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 *„În cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.”*
 9. În ședința de judecată administratorul de insolvență, Timotin Veaceslav nu s-a prezentat, iar instanța a dispus examinarea respectivei cereri în lipsa acestuia.
 10. Reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, în ședința de judecată a lăsat la discreția instanței chestiunea respectivă.
 11. Studiind cererea depusă de administratorul debitorului SRL „Valiexchimp”, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă, din următoarele considerente.
 12. Din prevederile art. 121, alin. (1)-(3) CPC rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.
 13. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
 - a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
 - b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
 14. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.
 15. Din prevederile art. 135, alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.
 16. Potrivit pct. 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): ”[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are

posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale”.

17. Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a statuat că: ” [...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. [...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82”.

18. Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității prevederilor art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 „*În cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.*”, care urmează a fi aplicat în cadrul examinării respectivei pricini.

19. Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile citate mai sus, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.

20. Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) Constituție, art. 12, alin. (1) și (3) CPC, instanța de judecată,,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de către administratorul de insolvență a SRL „Valiexchimp”, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 „*În cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.*”.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexe.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Judecătorul

Ceban Alexandru